

ДО УВАГИ СУБ'ЄКТІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ!

Одним з найважливіших сучасних завдань систем експортного контролю України та її партнерів є протидія військовим спроможностям країни-агресора та забезпеченню військово-промислового комплексу (ВПК) рф та її союзників критичними компонентами, обладнанням, стратегічною сировиною.

Зокрема, зростаючу актуальність набуває упередження потрапляння до ВПК рф і подальшого військового використання високотехнологічних компонентів іноземного виробництва, які не входять до діючих списків товарів військового призначення та подвійного використання.

Для забезпечення врахування та імплементації найкращих світових практик з реалізації проактивних заходів експортного контролю щодо зазначених чутливих неконтрольованих товарів, а також відповідно до положень статті 10 Закону України «Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання» (надалі - Закону країни), **всіма вітчизняними суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД)** можуть і повинні реалізовуватись конкретні комплексні заходи: ретельна перевірка контрагентів, своєчасне надання повної і достовірної інформації державним органам, закордонним постачальникам та банківським установам на їх законну вимогу, постійний аналіз ризиків та врахування можливості потрапляння експортної продукції, або товарів що реекспортуються, до країни-агресора та інших підсанкційних юрисдикцій*.

З метою імплементації вищенаведених вимог Закону України, належної оцінки експортних ризиків, своєчасної ідентифікації вітчизняними суб'єктами ЗЕД чутливих експортних товарів, упередження несвідомого залучення до ланцюгів постачань в інтересах ВПК рф та її союзників, Державна служба експортного контролю України **рекомендує** застосувати наведені нижче методологічні інструменти та джерела інформації.

1) **Списки високотехнологічних неконтрольованих товарів та обладнання, визначених експортним законодавством США та ЄС як складові критичного імпорту ВПК рф (наведені в додатках як окремі документи)**

Посилання на список пріоритетних товарів (Common High Priority List):

<https://www.bis.doc.gov/index.php/all-articles/13-policy-guidance/country-guidance/2172-russia-export-controls-list-of-common-high-priority-items>

https://finance.ec.europa.eu/system/files/2023-09/list-common-high-priority-items_en.pdf

Портал «War and Sanctions»:

<https://war-sanctions.gur.gov.ua/components>

2) **Юрисдикції підвищеного ризику**

Компетентними органами країн-партнерів України вимога ліцензування експорту неконтрольованих товарів до країн Санкційної коаліції, до якої входять США, Велика Британія, Австралія, Канада, Нова Зеландія, Японія, Норвегія, Південна Корея, Швейцарія та всі країни ЄС, як правило, **не застосовується**.

Посилання на повний список держав, якими введені та застосовуються спільні обмежувальні заходи щодо рф та рб, а також Ірану:

<https://www.bis.gov/ear/title-15/subtitle-b/chapter-vii/subchapter-c/part-746/supplement-no-3-part-746-countries>

Водночас, серед **юрисдикцій підвищеного ризику**, які найбільш активно задіянні до постачань пріоритетних неконтрольованих товарів до рф виділяються: **КНР, Гонг-Конг, ОАЕ, Туреччина, Єгипет, Малайзія, В'єтнам, Грузія, Вірменія, Таджикистан, Киргизстан, Казахстан та деякі інші**.

3) **Санкційні списки та дані відкритих джерел щодо порушників санкційних режимів**

Вітчизняним суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності рекомендується використовувати **всі доступні джерела відкритої інформації** для проведення первинної перевірки контрагентів на предмет їх перебування у санкційних списках, можливого відношення до обходу міжнародних санкцій та співробітництва з країною-агресором.

Державний реєстр санкцій (РНБО України):

<https://drs.nsd.gov.ua/>

Об'єднаний портал санкцій ЄС:

<https://www.sanctionsmap.eu/#/main>

Консолідовані санкційні списки Міністерства торгівлі США:
<https://www.trade.gov/data-visualization/csl-search>

Інформаційний проект Trade Integrity (Велика Британія):
<https://www.trade-integrity.org/>

4) Загальні рекомендації експортерам щодо уникнення незаконного реекспорту чутливих товарів на прикладі відповідної методики Бюро промисловості та безпеки (BIS) Міністерства торгівлі США (наводиться в окремому додатку)

Врахування вітчизняними суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності вищенаведених рекомендацій та методології повинно виступати важливим допоміжним інструментом до «класичних» заходів експортного контролю, а також дозволить українським експортерам мінімізувати відповідні ризики потенційних порушень як національного законодавства України, так і сучасних міжнародних вимог комплаєнсу стратегічної торгівлі та фінансових операцій.

В разі планування суб'єктами ЗЕД експортних поставок, які на основі застосування рекомендованих інформаційних джерел, підходів та методології будуть оцінені як ризиковані, просимо звертатись до Державної служби експортного контролю.

**Державою запроваджені секторальні санкції проти влк рф та рб терміном на 50 років (введені в дію Указом Президента України від 20 листопада 2023 року №762/2023), включаючи заборону на проведення операцій з товарами і послугами військового призначення та подвійного використання з резидентами рф та рб, включно з тими, що проводяться із залученням резидентів інших держав.*

Водночас, Законом України передбачено, що в разі коли будь-якому суб'єкту господарювання повідомлено центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю, або йому стало відомо іншим шляхом про можливість повного чи часткового використання будь-яких товарів, що передбачаються для експорту або тимчасового вивезення до інших держав, для військового кінцевого використання у державах, стосовно яких національним законодавством установлене повне або часткове ембарго на постачання товарів військового призначення, цей суб'єкт зобов'язаний звернутися до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю, за отриманням дозволу на право здійснення експорту цих товарів незалежно від того, зазначені вони у списках чи ні.

Методичні рекомендації Бюро промисловості та безпеки (BIS) Міністерства торгівлі США для уникнення обходу санкцій (реекспорту) щодо товарів критичного імпорту для ВПК РФ (Common High Priority List - CHPL)

Аналіз наявної інформації щодо експорту з США дозволив виділити **основні сценарії**, які при постачанні товарів CHPL суб'єктам в третіх країнах, не учасниках Санкційної коаліції (GECC), повинні викликати занепокоєння:

1. Компанія-імпортер ніколи не отримувала експортні товари зі США до 24 лютого 2022 року;
2. Компанія отримувала товари зі США, але ніколи не закупала товари CHPL до 24 лютого 2022 року;
3. Компанія закупала товари CHPL в США і раніше, але після 24 лютого 2022 року відбулось різке зростання відповідних обсягів закупівлі.

Крім цього, при вивченні нових партнерів, особливо в країнах – не учасниках GECC, рекомендується звертати увагу на такі найпростіші чинники:

- Дата заснування компанії (наприклад, відразу після 24 лютого 2022 року),
- Чи відповідає експортний товар характеру діяльності підприємства,
- Чи не є підозрілим місце фізичного розташування компанії (наприклад – реєстрація в житловому приміщенні), або відсутність (формальний зміст) її офіційного веб-сайту.

Рекомендується також при аналізі ризиків брати до уваги наступні ознаки:

- у компанії, зареєстрованої після 24 лютого 2022 року та розташованої в країні, яка не входить до GECC, мають місце транзакції, пов'язані з оплатою товарів військового призначення чи подвійного використання,
- Клієнт використовує нетипові маршрути доставки товарів,
- Клієнт відмовляється надати інформацію банкам, митниці або іншим органам, у тому числі про кінцевих користувачів, призначене кінцеве використання або щодо кінцевих бенефіціарів компаній-партнерів,
- Клієнт намагається замінити контрактні документи (реквізити імпортера тощо) після вимоги надання уточнень з боку банків або митниці,
- Суб'єкт значно переплачує за товар, виходячи з існуючих ринкових цін,
- Клієнт або його адреса мають схожість з реквізитами існуючого суб'єкту зі списку заборонених сторін, наприклад, списку BIS Entity List, списку SDN або списку OFAC Міністерства фінансів США (див. довідкові матеріали).

Довідкові матеріали та рекомендації Міністерства торгівлі США:

- <https://www.trade.gov/data-visualization/csl-search>),
- <https://www.bis.doc.gov/index.php/policy-guidance/country-guidance/russia-belarus>,
- https://www.bis.gov/sites/default/files/files/Guidance-for-Complying-with-BIS-Letters-Identifying-Transaction-Parties-of-Diversion-Risk_v8.pdf

ТОВАРИ КРИТИЧНОГО ІМПОРТУ ДЛЯ ВПК РФ

(на базі Common High Priority List, станом на червень 2025 року)

Код УКТЗЕД	Визначення товару
Категорія 1	
8542.31	Електронні інтегровані схеми: процесори та контролери, об'єднані чи не об'єднані із запам'ятовувальними пристроями, перетворювачами, логічними схемами, підсилювачами, синхронізаторами або іншими схемами
8542.32	Електронні інтегровані схеми: пристрої запам'ятовувальні
8542.33	Електронні інтегровані схеми: підсилювачі
8542.39	Електронні інтегровані схеми: інші
Категорія 2	
8517.62	Пристрої для приймання, перетворення та передачі або відновлення голосу, зображень та іншої інформації, включаючи пристрої для комутації та маршрутизації
8526.91	Радіонавігаційні прилади
8532.21	Інші конденсатори постійної ємності: танталові
8532.24	Інші конденсатори постійної ємності: керамічні з кількома шарами діелектрика
8548.00	Електричні частини апаратури та обладнання, в іншому місці даної групи (85) не описані або не зазначені
Категорія 3а	
8471.50	Блоки оброблення інформації інші, ніж у товарних підпозиціях 8471 41 або 8471 49, що містять або не містять в одному корпусі один або два таких пристрої: запам'ятовувальні пристрої, пристрої введення та виведення
8504.40	Трансформатори електричні, статичні перетворювачі електричні (наприклад, випрямлячі)
8517.69	(Інші) пристрої для приймання, перетворення та передачі або відновлення голосу, зображень та іншої інформації, включаючи пристрої для комутації та маршрутизації (в провідних або безпроводних мережах)
8525.89	Інші телевізійні камери, цифрові камери та записуючі відеокамери
8529.10	Антени та антенні відбивачі будь-якого типу; частини, що використовуються разом з цими виробами
8529.90	Частини, призначені виключно або переважно для апаратури товарних позицій 8525-8528
8536.69	Штепсельні вилки і розетки для напруги не більше 1000 В
8536.90	Електрична апаратура для комутації або захисту електричних кіл чи для приєднання до електричних кіл або в електричних, для напруги не більш як 1000 В
8541.10	Діоди, крім фотодіодів та світловипромінювальних діодів (LED)

8541.21	Транзистори, за винятком фото транзисторів, з потужністю розсіювання менш як 1 Вт
8541.29	Інші транзистори, крім фото транзисторів
8541.30	Тиристори, диністори (діодні тиристори), триністори (триодні тиристори), крім фоточутливих приладів
8541.49	Світлочутливі напівпровідникові прилади, крім сонячних генераторів та панелей
8541.51	Інші напівпровідникові прилади: напівпровідникові трансдусери
8541.59	Інші напівпровідникові прилади
8541.60	Кристали п'єзоелектричні, зібрані
Категорія 3б	
8482.10	Підшипники кулькові
8482.20	Підшипники роликові конічні, включаючи внутрішні конічні кільця з сепаратором та роликами, складені
8482.30	Підшипники роликові сферичні
8482.50	Інші підшипники з циліндричними роликами
8807.30	Інші частини аеропланів, вертольотів або безпілотних літальних апаратів
9013.10	Приціли телескопічні для встановлення на зброю; перископи; труби оптичні, виготовлені як частини для машин, інструментів, приладів або апаратів цієї групи або розділу XVI
9013.80	Інші пристрої, прилади та інструменти
9014.20	Прилади та інструменти для аеронавігації або космічної навігації (крім компасів)
9014.80	Інші навігаційні прилади та інструменти
Категорія 4а	
8471.80	Інші пристрої машин для автоматичного оброблення інформації (крім обчислювальних пристроїв, пристроїв введення та виведення, запам'ятовувальних пристроїв)
8486.10	Машини та апаратура для виробництва булів або пластин
8486.20	Машини та апаратура для виробництва напівпровідникових приладів або електронних інтегральних схем
8486.40	Машини та установки, зазначені у примітці 9 (С) до цієї групи
8534.00	Схеми друковані
8543.20	Генератори сигналів
9027.50	Інші прилади та апаратура, що використовують оптичне випромінювання (ультрафіолетове, видиме, інфрачервоне)
9030.20	Осцилоскопи та осцилографи
9030.32	Вимірювальні прилади універсальні, із записувальним пристроєм
9030.39	Інші прилади та апарати для вимірювання або контролю напруги, сили струму, опору або потужності, із записувальним пристроєм
9030.82	Інструменти та апаратура для вимірювання або перевірки напівпровідникових пластин або пристроїв
Категорія 4б	
8457.10	Центри оброблювальні для обробки металу
8458.11	Верстати токарні горизонтальні металорізальні з числовим програмним керуванням

8458.91	Верстати токарні інші металорізальні з числовим програмним керуванням
8459.61	Верстати металорізальні (включаючи агрегатні верстати лінійної побудови) для свердління, розточування, фрезерування, нарізування зовнішньої або внутрішньої різьби шляхом видалення металу, крім токарних верстатів (включаючи верстати токарні багатоцільові) товарної позиції 8458, з числовим програмним керуванням
8466.93	Частини та приладдя, призначені винятково або переважно для обладнання товарних позицій 8456-8461, включаючи пристрої для кріплення інструментів або деталей, центри для обробки металу, лазерної різки, токарних та свердлильних верстатів тощо, в тому числі для ручних робіт.

СТАНКИ ТА ОБЛАДНАННЯ КРИТИЧНОГО ІМПОРТУ ДЛЯ ВПК РФ

(12й пакет санкцій ЄС, грудень 2023 року)

Код УКТЗЕД	Визначення товару
Адитивні технології	
8205 59 80	Інструменти ручні, включаючи алмазні склорізи, крім інструментів побутових, а також інструментів для каменярів, формувальників, цементувальників, штукатурів і малярів
8456 11	Верстати для обробки різних матеріалів шляхом видалення матеріалу, що працюють з використанням лазерного випромінювання
8457 10	Центри оброблювальні для обробки металу
8458 11	Верстати токарні горизонтальні, включаючи токарні центри, що обертаються, для видалення металу, з числовим програмним керуванням
8466 10	Пристрої для кріплення для будь-якого типу ручних інструментів та для верстатів; саморозкривні головки
8485 20	Машини для пошарового нарощування шляхом нанесення пластмас та гуми
8485 30	Машини для пошарового нарощування шляхом нанесення штукатурної суміші, цементу, кераміки або скла
8485 90	Частини машин для пошарового нарощування
Верстати та виробниче обладнання	
8456	Верстати для обробки різних матеріалів шляхом видалення матеріалу за допомогою лазерного або іншого світлового чи фотонного променя, ультразвукових, електророзрядних, електрохімічних, електронно-променевих, іонно-променевих або плазменно-дугових процесів; водоструминні різальні машини
8457	Центри оброблювальні, верстати агрегатні однопозиційні та багатопозиційні, для обробки металу
8458	Верстати токарні (включаючи верстати токарні багатоцільові) металорізальні
8459	Верстати металорізальні (включаючи агрегатні верстати лінійної побудови) для свердління, розточування, фрезерування, нарізування зовнішньої або внутрішньої різьби шляхом видалення металу, крім токарних верстатів (включаючи верстати токарні багатоцільові) товарної позиції 8458
8460	Верстати обдирно-шліфувальні, заточувальні, шліфувальні, хонінгувальні, притиральні, полірувальні або для виконання інших операцій з остаточної обробки металів або металокераміки з використанням точильних каменів, абразивів або полірувальних засобів, крім верстатів

	зуборізних, зубошліфувальних або зубообробних товарної позиції 8461
8461	Верстати поздовжньо-стругальні, поперечно-стругальні, довбальні, протяжні, зуборізні, зубошліфувальні або зубообробні, пиляльні, відрізні та інші верстати для обробки металів або металокераміки шляхом видалення матеріалу різальним інструментом, в іншому місці не зазначені
8462	Машини (включаючи преси) для обробки металів куванням, включаючи кування молотом та штампувальну ковку; (крім прокатних станів); машини для обробки металів (включаючи преси, лінії повздовжньої та поперечної різки) шляхом вигинання, відборткування, вирівнювання, різання, висікання, рубання або відкушування (крім волочильних станків); преси для обробки металів або карбідів металів, не зазначені вище
8463	Інші верстати для обробки металів або металокераміки без видалення матеріалу
8464	Верстати для обробки каменю, кераміки, бетону, азбестоцементу або аналогічних мінеральних матеріалів чи для холодної обробки скла
8465	Верстати (включаючи верстати для забивання цвяхів, скріпок, склеювання та інших видів складання) для обробки дерева, пробки, кістки, ебоніту, твердих пластмас або аналогічних твердих матеріалів
8466	Частини та приладдя, призначені винятково або переважно для обладнання товарних позицій 8456-8465, включаючи пристрої для кріплення інструментів або деталей, різенарізні саморозкривні головки, ділильні головки та інші спеціальні пристрої для обладнання; кріплення для інструментів будь-якого типу, призначених для ручних робіт